

DOI: 10.32999/ksu2307-8030/2019-33-26

УДК 65.012

Стрільчук Р.М.
кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної кібернетики
Рівненського державного гуманітарного університету

Кривов'язюк І.В.
кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Луцького національного технічного університету

Кривов'язюк Б.І.
студент
Луцького національного технічного університету

ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ

У статті набули подальшого розвитку теоретико-методичні засади та практичні рекомендації щодо здійснення економічної діагностики діяльності промислового підприємства. Уточнено сутність поняття «економічна діагностика». Удосконалено методику здійснення економічної діагностики промислового підприємства. Результати економічної діагностики діяльності промислових підприємств меблевої галузі за комплексним підходом показали залежність кінцевих показників господарювання від тенденцій розвитку галузі, ступеня конкуренції в конкретному ринковому сегменті, а також таких факторів як рентабельність реалізації, рентабельність власного капіталу, динамізм поточних зобов'язань на 1 грн реалізації продукції. Для підвищення ефективності господарювання рекомендовано впровадження в діяльність промислових підприємств інновацій, зокрема нових видів продукції.

Ключові слова: економічна діагностика, методика, комплексний підхід, промислове підприємство, меблева промисловість.

Стрільчук Р.Н., Кривовязюк И.В., Кривовязюк Б.И. ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДИАГНОСТИКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ: ТЕОРИЯ, МЕТОДИКА И ПРАКТИКА РЕАЛИЗАЦИИ

В статье получили дальнейшее развитие теоретико-методические основы и практические рекомендации осуществления экономической диагностики деятельности промышленного предприятия. Уточнена сущность понятия «экономическая диагностика». Усовершенствована методика осуществления экономической диагностики промышленного предприятия. Результаты экономической диагностики деятельности промышленных предприятий мебельной отрасли за комплексным подходом показали зависимость конечных показателей хозяйствования от тенденций развития отрасли, степени конкуренции в конкретном рыночном сегменте, а также таких факторов как рентабельность реализации, рентабельность собственного капитала, динамизм текущих обязательств на 1 грн реализации продукции. Для повышения эффективности хозяйствования рекомендовано внедрение в деятельность промышленных предприятий инноваций, в том числе новых видов продукции.

Ключевые слова: экономическая диагностика, методика, комплексный подход, промышленное предприятие, мебельная промышленность.

Strilchuk Ruslan, Krivoviazuk Ihor, Krivoviazuk Bohdan. ECONOMIC DIAGNOSTICS OF THE INDUSTRIAL ENTERPRISE: THEORY, METHODOLOGY AND PRACTICE OF REALIZATION

In the article are developed the theoretical-methodical principles and practical recommendations for the implementation of economic diagnostics of the industrial enterprise. The necessity of carrying out economic diagnostics of the activities of industrial enterprises in the modern conditions of management is determined by a wide range of problem issues: the importance of timely detection of «bottlenecks» in the activities of enterprises with the aim of preparing information for the adoption of management decisions, the development of preventive measures to prevent the reduction of the efficiency of management, the necessity to improve its methodological principles of its realization. The work carried out in the development of methodological principles of execution economic diagnostics of the industrial enterprise implies the necessity for an analysis of the industry activity and competition in the investigated market, the research of the

industrial enterprise in the areas of economic diagnosis and analysis of the factors of influence on the results of its activities. As practice shows, most industrial enterprises suffer from the negative influence of numerous problems that accompany their activities. Comprehensive vision of their impact is achieved through simultaneous analysis of the industry's activities and competition in the investigated market, research activities of the industrial enterprise in different areas of economic diagnosis and analysis of the influence of factors on the results of its activities. The use of an integrated approach to the implementation of the methodology of economic diagnostics of the industrial enterprise can increase the efficiency of management decisions and management in general. This is achieved, unlike the system of individual indicators, due to solving a set of problems that characterize the activities of the enterprise.

Keywords: economic diagnostics, methodology, complex approach, industrial enterprise, furniture industry.

Постановка проблеми. Необхідність реалізації економічної діагностики діяльності промислових підприємств в сучасних умовах господарювання зумовлена широким колом проблемних питань: важливістю своєчасного виявлення сукупності проблем в системі функціонування підприємства задля формування інформаційного базису з метою подальшого прийняття управлінських рішень, розробки заходів задля запобігання зниженню ефективності діяльності. Актуальним це виступає і для підприємств меблевої промисловості, які є важливою частиною промислового комплексу будь-якої країни, в якому постійно змінюється ринкове середовище, конкуренти, що призводить до загострення боротьби між підприємства-виробниками та, як наслідок, сукупності проблем у їх діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика теоретико-методичного обґрунтування та практичні аспекти реалізації економічної діагностики промислового підприємства знайшли своє вирішення в працях багатьох учених. Вважаємо за доцільне відмітити серед них дослідження таких, як Н. Бобко [1], В. Бойко [2], М. Забаштанський [3], В. Коваленко [4], О. Коваленко [5], Т. Ковальчук [6], З. Литвин [7], К. Пріб [8], Н. Сагалакова [9], Р. Скрипковський [10], Л. Черчик [11]. Досліджувана проблематика знайшла своє відображення й у публікаціях автора [12-14]. Незважаючи на достатню розробленість тематики, все ще потребує уточнення сутності понятійний апарат теорії управління, подальше удосконалення методів і прийомів здійснення економічної діагностики промислового підприємства.

Метою дослідження є розвиток теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо реалізації економічної діагностики промислового підприємства.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Функціонування промислових підприємств в сучасних умовах неможливе без планування діяльності, важливою складовою якого є формування стратегій та визначення цілей. Досягнення необхідного для підприємства стану можливе за допомогою визначення конкретного плану дій, який формується на основі результатів економічної діагностики промислового підприємства.

Важливість реалізації економічної діагностики в процесі управління промисловим підприємством вимагає аналізу праць сучасних науковців у даній тематиці, зокрема в розрізі сутнісного наповнення поняття «економічна діагностика».

В таблиці 1 зведено результати аналізу сутності поняття «економічна діагностика» в працях сучасних вчених.

Виділені недоліки існуючих визначень терміну «економічна діагностика» дозволяють сформулювати авторське бачення поняття. Економічна діагностика – це процес виявлення, визначення характеру та причин основних проблем і недоліків поточної господарської діяльності, а також встановлення потен-

ційних відхилень від нормального або бажаного стану промислового підприємства з метою їх попередження шляхом прийняття обґрунтованих господарських рішень, спрямованих на досягнення цілей, що базується на результатах діагностичного аналізу господарювання підприємства.

Розроблення методичних засад проведення економічної діагностики діяльності промислового підприємства передбачає використання сукупності правил і прийомів проведення економічної діагностики та, водночас, повинне містити спеціальні прийоми обробки та напрямки використання показників, прийнятих для дослідження.

Можливість використання різних методів економічної діагностики дозволяє одержати комплекс принципів нових даних відносно об'єкта, що діагностується і зробити відповідні висновки щодо його економічного розвитку. Правильність вибору і застосування конкретних методів, підходів у даній ситуації, що забезпечують раціональний вибір показників, правильний їх розрахунок та тлумачення є запорукою якості прийнятих управлінських рішень і залежить від професійних та особистих якостей аналітика [15].

Зокрема, В. Биба вважає, що проводити діагностику підприємства потрібно за показниками фінансово-економічного стану підприємства: показниками майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності [16, с. 111-112]. Однак, наведена методика не враховує конкурентне становище підприємства на ринку.

Для отримання найкращих результатів в процесі розробки та прийняття управлінських рішень важливо, щоб економічна діагностика носила комплексний характер. Так, О. Коваленко, зокрема, вважає, що лише «докладне аналітичне дослідження, що дає глибоке розуміння поточної ситуації, є основою для розробки як стратегії перетворень у розглянутих сферах діяльності, так і переліку конкретних заходів для досягнення запланованих результатів» [5].

Незважаючи на множинність застосовуваних в процесі здійснення економічної діагностики методів, забезпечити отримання повної та достовірної інформації про стан промислового підприємства можливо лише за умов комплексного її проведення. Водночас, комплексна економічна діагностика неодмінно повинна охоплювати такі методи оброблення інформації, які дозволятимуть розмежовувати різні стани підприємства та коло проблем, які їх супроводжують. Кінцевою метою такої діагностики виступатиме надання інформації задля належного обґрунтування процесу прийняття рішень.

Для вивчення стану промислового підприємства пропонуємо використовувати наступну методику проведення економічної діагностики діяльності промислового підприємства (рис. 1).

На підготовчому етапі визначається необхідність проведення діагностики, приймається рішення про її проведення, встановлюються цілі та план її про-

Таблиця 1

**Критичний аналіз сутності поняття «економічна діагностика»
в працях вітчизняних науковців (авторський підхід)**

Автор	Отождження суті поняття	Недоліки
Н. Бобко [1]	як процес визначення об'єктивного стану параметрів діяльності підприємства	– не розглядаються потенційні відхилення в роботі підприємства; – не розкрито прийоми та методи діагностування.
В. Бойко [2]	як процес визначення відхилень стану підприємства від бажаного	– не конкретизуються методи діагностики; – не розкрита сфера застосування економічної діагностики.
М. Забаштанський [3]	як метод фінансового механізму	– розгляд поняття у вузькій сфері; – не розкрито методи діагностики; – не приділяється увага визначенню поточного стану підприємства.
В. Коваленко [4]	як процес виявлення паталогічних змін в системі	– не розкрито мету діагностики; – не конкретизуються методи діагностики; – не враховуються потенційні проблеми підприємства; – не наведено шляхи покращення наявного стану.
О. Коваленко [5]	як процес аналізу і оцінки економічних показників роботи підприємства	– не наведено способи покращення існуючого стану; – спрямування діагностики виключно на виявлення перспектив підприємства; – не приділяється достатня увага визначенню поточного стану підприємства.
Т. Ковальчук [6]	як процес визначення порушень від нормального перебігу економічних процесів	– не виділено методи та показники діагностики; – не розкрито способи запобігання виникненню проблем.
З. Литвин [8]	як процес проведення аналізу поточного стану підприємства та його перспектив	– не розкрито методи діагностики; – не конкретизуються показники, які підлягають діагностиці.
К. Пріб [9]	як інструмент менеджменту, що слугує основою для прийняття рішень	– недостатнє врахування перспектив розвитку підприємства; – не визначено методи діагностики; – не розкрито мету діагностики.
Н. Сагалакова [10]	як етап процесу управління, що передуює прийняттю управлінських рішень	– не приділяється увага визначенню поточного стану підприємства; – не розкривається мета діагностики; – розгляд поняття у вузькій сфері.
Р. Скриньковський [11]	як процес визначення стану підприємства і тенденцій його зміни	– не зазначаються способи усунення виявлених проблем.
Л. Черчик [12]	як вид діяльності з визначення розривів між поточним та бажаним станом підприємства	– не розкрито способи подолання розривів; – не конкретизуються показники, які підлягають діагностуванню.

ведення, обґрунтовується ресурсне забезпечення її реалізації.

На виконавчому етапі здійснюється збір, обробка та узагальнення даних для діагностики, уточнюється система діагностичних показників, реалізується комплексна діагностика за усіма обраними напрямками, здійснюється обробка результатів діагностики та зведення попередніх висновків.

На останньому етапі ухвалюється рішення про необхідність і пріоритетність можливих управлінських рішень, здійснюється їх реалізація.

Одним з перспективних ринків нині є ринок меблевої промисловості, продукція якого знаходить своїх споживачів в домогосподарствах, офісних приміщеннях, житлових забудовах, об'єктах комунального господарства, кожному підприємстві.

В період 2013-2017 рр. меблева промисловість набирає розвиток і в Україні. Як показують результати досліджень, найбільшим попитом на ринку продукції меблевої промисловості користуються меблі для сидіння та для офісів, меблі кухонні, а також меблі для їдалень та віталень дерев'яні (табл. 2).

Результати дослідження показали, що у 2017 р. в структурі виробництва меблевої продукції на меблі для сидіння припадає 44,0%, на меблі для офісів – 16,6%, на меблі для їдалень та віталень – 14,8%, на меблі кухонні – 13,8%, на інші види меблів – 10,8%. Дані дослідження свідчать про зростання обсягів реалізації меблів за роками. Слід відзначити, що

у 2014 та 2015 роках в структурі обсягів реалізації переважала реалізація продукції на внутрішній ринок, тоді як у 2015 та 2017 роках – реалізація продукції на зовнішні ринки. Динаміка вказує на поступове скорочення зацікавленості іноземних контрагентів до ринку продукції меблевої промисловості України.

Серед виробників меблів в Україні пропонуємо виділити ТзОВ «Гербор-холдінг», яке займає середню частку ринку (у 2017 р. – 3,14%), є одним із провідних виробників меблів, має вигідне географічне місце розташування, що дозволяє експортувати значну частку продукції (40%), володіє значними виробничими потужностями. Подальшу економічну діагностику будемо здійснювати на матеріалах даного підприємства.

Аналіз основних показників виробничо-господарської діяльності ТзОВ «Гербор-холдінг» (табл. 3) дозволив виявити наступні проблеми відносно базового 2013 р.: скорочення обсягів власного капіталу, наявність в 2014 р. і 2016 р. збитків, спричинених зростанням валютних ризиків, скорочення чисельності персоналу, що спричинене виникненням соціальних ризиків, низький рівень вмотивованості дій персоналу, скорочення вартості основних засобів підприємства, зростання матеріальних витрат і зниження ефективності їх використання, падіння показників рентабельності продажу, значне зростання обсягів кредиторської заборгованості, яка невіправ-

Рис. 1. Методика проведення економічної діагностики діяльності промислового підприємства

Джерело: авторська розробка

Таблиця 2

Виробництво та реалізація меблевої продукції в Україні в період 2013-2017 рр. [17; 18]

Найменування продукції	Період дослідження				
	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Натуральні показники					
Меблі для сидіння, які обертаються, з регульованою висотою, тис.шт	813	800	544	458	449
Меблі для сидіння м'які з металевим каркасом, млн.шт	3,8	3,2	2,3	2,0	2,1
Меблі для сидіння жорсткі з металевим каркасом, тис.шт	600	501	495	472	530
Меблі для сидіння з дерев'яним каркасом м'які, тис.шт	1034	980	565	421	410
Меблі для сидіння з дерев'яним каркасом жорсткі (крім обертових), тис.шт	724	866	756	565	666
Меблі для офісів металеві, тис.шт	898	947	978	853	952
Меблі для офісів дерев'яні, тис.шт	651	399	376	491	611
Меблі для підприємств торгівлі дерев'яні, тис.шт	297	209	133	194	271
Меблі кухонні, млн.шт	1,3	1,1	0,9	1,1	1,3
Меблі для спальень дерев'яні, тис.шт	478	483	706	592	748
Меблі для їдалень та віталень дерев'яні, млн.шт	1,2	1,0	0,8	0,9	1,4
Вартісні показники					
Обсяг реалізації меблів, млн грн	5869,9	7662,6	9281,1	10801,9	14162,9
– обсяг меблів реалізований за межі країни, млн грн	–	3807,9	4827,6	5337,7	6234,8
– обсяг меблів реалізований в межах України, млн грн	–	3854,7	4453,5	5464,2	7928,1

дано та суттєво перевищує обсяги дебіторської заборгованості промислового підприємства.

Надалі, використовуючи графоаналітичний метод продіагностуємо можливості ТзОВ «Гербор-холдінг» та його основних конкурентів – ПрАТ «Новий Стиль» та ТОВ «Мебель Сервіс» за наступними блоками: виробництво, маркетинг, менеджмент, фінанси. Можливості даних підприємств-виробників меблів України за даними 2017 р. проілюстровано на рисунку 2.

Результати діагностики показують, що ТзОВ «Гербор-холдінг» характеризує відносно конкурентів дуже низький рівень використання можливостей. Лише блок «Менеджмент» характеризує середній рівень використання можливостей (50,0). Всі інші

блоки – виробництво, маркетинг і збут, фінанси – слід вважати проблемними.

Застосування коефіцієнтного методу дозволяє продіагностувати фінансово-економічний стан ТзОВ «Гербор-холдінг» за допомогою розрахунку показників ліквідності і платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості та рентабельності (табл. 4).

Узагальнення отриманих результатів дозволяє стверджувати, що існуюча ситуація, що призвела до нестабільності фінансово-економічного стану промислового підприємства пояснюється відсутністю ефективного фінансового менеджменту на підприємстві, відсутністю проведення діагностичних процедур з метою своєчасного виявлення фінансово-економіч-

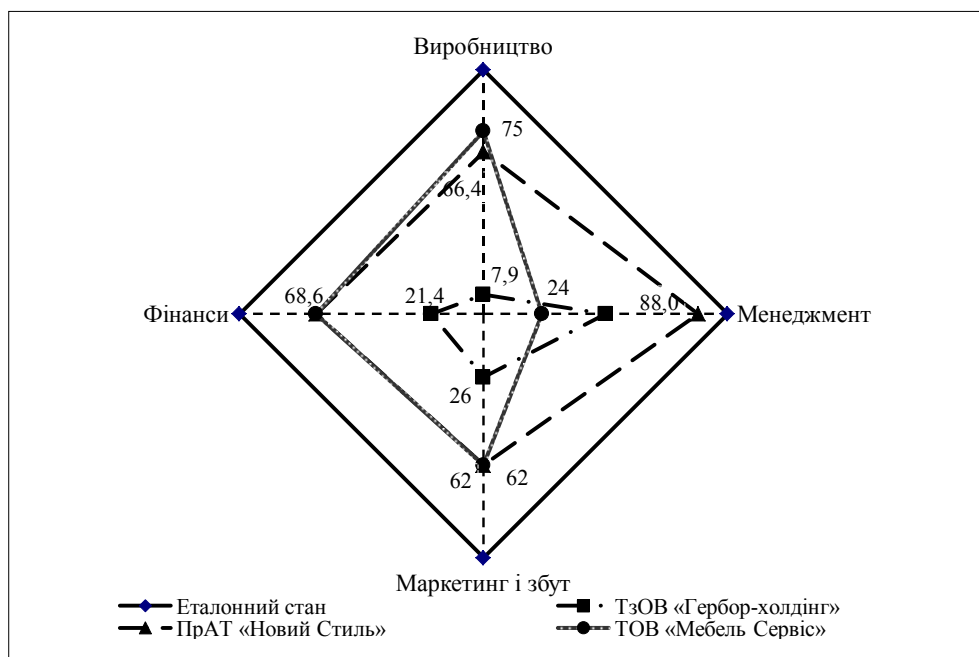

Рис. 2. Радіальний предінговий мапінг підприємств-виробників меблів

Джерело: узагальнено авторами за даними власних розрахунків

Таблиця 3
Основні показники виробничо-господарської діяльності ТзОВ «Гербор-холдінг» за 2013–2017 рр.

Показник	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Власний капітал, тис. грн.	122577	76021	100922	77339	87545
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	345361	341859	381004	275121	370367
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	280453	256596	274039	233047	302842
Валовий прибуток, тис. грн.	64908	85283	106965	42074	67525
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	19687	-28899	17928	-19583	12597
Фонд оплати праці, тис. грн.	34777	31071	41035	39693	53753
Середньоспискова чисельність, осіб	857	806	742	676	650
Середньомісячна зарплата, грн.	3382	3280	4570	5070	6891
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	56000	50836	50054	48363	40625
Середньорічна вартість оборотних коштів підприємства, тис. грн.	149936	131283	201457	170128	232669
Продуктивність праці, тис. грн. / особу	402,99	424,14	513,48	406,98	569,80
Матеріальні витрати за період, тис. грн.	184162	132769	193337	134464	241005
Матеріаловіддача, грн.	1,88	2,58	1,97	2,05	1,54
Фондовіддача основних засобів, грн / грн	6,17	6,73	7,61	5,69	9,12
Рентабельність продажу продукції, %	22,71	33,23	39,03	18,05	22,29
Рентабельність власного капіталу, %	16,06	-38,01	17,76	-25,32	14,39
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	47310	27160	28681	25436	39858
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	121956	138402	176135	160510	205521

Джерело: зведено авторами за даними фінансової звітності підприємства

Таблиця 4

Аналіз фінансово-економічного стану ТзОВ «Гербор-холдінг» у 2013–2017 роках

Показники	Нормативне значення	Період дослідження				
		2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Показники ліквідності						
Коефіцієнт поточної ліквідності	> 2	1,23	0,95	1,14	1,06	1,13
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-0,8	0,39	0,21	0,17	0,17	0,21
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,02	0,04	0,002	0,02	0,01
Показники фінансової стійкості та платоспроможності						
Коефіцієнт фінансової незалежності	≥ 0,5	0,50	0,35	0,36	0,33	0,30
Коефіцієнт фінансової стабільності	≥ 0,5	1,01	0,55	0,57	0,48	0,43
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	≤ 0,4	0,50	0,65	0,64	0,67	0,70
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	< 1	1,00	1,86	1,77	2,03	2,33
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,4	0,37	0,29	0,33	0,14	3,35
Показники ділової активності						
Коефіцієнт оборотності активів	зростання	1,66	1,76	1,69	1,22	1,67
Коефіцієнт оборотності запасів	зростання	2,80	2,39	2,00	1,48	1,82
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зростання	7,30	13,24	11,95	10,82	9,29
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	зростання	2,30	2,60	1,70	1,70	1,59
Коефіцієнт оборотності основних засобів	зростання	6,84	7,92	8,28	6,48	10,94
Показники прибутковості та рентабельності						
Коефіцієнт прибутковості власного капіталу	зростання	0,16	-0,38	0,18	-0,25	0,14
Коефіцієнт прибутковості активів	зростання	0,08	-0,14	0,08	-0,07	0,04
Операційна рентабельність продажу, %	зростання	8,87	-4,86	8,13	-4,71	4,63
Рентабельність основної діяльності, %	зростання	24,16	27,88	27,36	16,67	18,27
Рентабельність власного капіталу, %	зростання	16,06	-38,01	17,76	-25,32	14,39
Рентабельність основних фондів, %	зростання	18,38	-26,07	34,2	-15,49	9,94
Рентабельність підприємства, %	зростання	7,66	-13,39	6,29	-6,28	3,84

Джерело: розраховано авторами за даними фінансової звітності

них проблем і відповідного проведення превентивних заходів щодо запобігання їх негативному впливу в майбутньому, накопичення запасів, як результат відсутності планів щодо своєчасного виконання замовлень на продукцію.

В якості одного з найбільш поширених методів оцінки сильних та слабких сторін промислового підприємства пропонується SWOT-аналіз (табл. 5).

Отримані результати SWOT-аналізу дозволяють зробити висновок про наявність низки переваг у досліджуваного промислового підприємства: відкритий вихід на іноземних споживачів, висока якість продукції, вхід до групи компаній Black Red White як основні сильні сторони підприємства та основні можливості: підключення до державної програми «зелений тариф», вдосконалення технологій виробництва та зростання попиту на продукцію.

Оцінка відповідності системи цілей підприємства та стратегій їх досягнення здійснювалась шляхом перевірки відповідності всіх необхідних цільових установок підприємства (місії, генеральної цілі, стратегічних цілей) вимогам щодо їх конкретності, вимірюваності, досяжності, гнучкості, взаємопов'язаності та несуперечності.

Місія ТзОВ «Гербор-холдінг» – забезпечити своїх партнерів довгостроковою, економічно вигідною співпрацею, а клієнтів меблями максимально високої якості. Мета ТзОВ «Гербор-холдінг» – створення високопродуктивного та високорентабельного підприємства зі світовими стандартами якості, яке займається виробництвом продукції для задоволення потреб потенційних клієнтів, а також для отримання високих прибутків в результаті проведення своєї діяльності як на вітчизняному, так і на іноземних

ринках. Відзначимо, що цільові установки промислового підприємства відповідають зазначеним вище вимогам.

Аналіз ефективності системи управління ТзОВ «Гербор-холдінг» свідчить про нестабільність її результатів в період 2013–2017 років (табл. 6). Незважаючи на її відносну ефективність, з 2014 по 2016 рр. ефективність системи управління знижується, призводить до збитків у 2016 р.

Для визначення кількісного впливу ключових факторів на показники господарської діяльності ТзОВ «Гербор-холдінг» проведемо факторний аналіз прибутку за допомогою методу ланцюгових підстановок. Для аналізу скористаємось удосконаленою факторною моделлю прибутковості:

$$P_{\text{реал}} = P_{\text{реал}} \times K_{\text{обOA}} \times K_{\text{лікв}} \times P_{\text{ВК}} \times ПЗ_{\text{од}} \times ВК, \quad (1)$$

де $P_{\text{реал}}$ – прибуток від реалізації продукції;

$P_{\text{реал}}$ – рентабельність реалізації, яка розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції та виручки від реалізації;

$K_{\text{обOA}}$ – коефіцієнт оборотності оборотних активів (відношення виручки від реалізації продукції до оборотних активів);

$K_{\text{лікв}}$ – коефіцієнт ліквідності (відношення оборотних активів до поточних зобов'язань);

$P_{\text{ВК}}$ – рентабельність власного капіталу, яка розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції до власного капіталу;

$ПЗ_{\text{од}}$ – сума поточних зобов'язань, що припадають на одну гривню прибутку від реалізації продукції.

$ВК$ – власний капітал підприємства.

На рисунку 3 представлено результати факторного аналізу прибутковості діяльності ТзОВ «Гербор-холдінг» у 2013–2017 роках.

Результати дослідження показали, що найбільший вплив на прибутковість діяльності ТзОВ «Гербор-холдінг» мали наступні фактори: рентабельність реалізації, рентабельність власного капіталу, поточні зобов'язання на 1 грн реалізації продукції. Вплив інших факторів відносно отриманих результатів є незначним. Так, сукупний вплив фактора «Рентабельність реалізації» склав 164398 тис. грн, фактора «Рентабельність власного капіталу» становив 116633 тис. грн, а фактора «Поточні зобов'язання на 1 грн реалізації продукції» склав 138224 тис. грн. Тоді як вплив такого фактора як «Оборотність оборотних активів» становить лише 12616 тис. грн, фактора «Ліквідність» складає 10053 тис. грн, а фактора «Власний капітал» – 32305 тис. грн.

В процесі реалізації економічної діагностики діяльності промислового підприємства важливе значення відіграє економічне обґрунтування прийнятих управлінських рішень різного характеру та спрямування.

З метою вирішення існуючих на промисловому підприємстві проблем пропонуємо впровадження інноваційних методів управління, сучасних технологій та нових видів продукції. Зокрема, одним з актуальних видів нової продукції для ТзОВ «Гербор-холдінг» повинне стати впровадження такої меблевої продукції на наявному для підприємства обладнанні як шафи-купе «Feniks». Загальний обсяг капіталовкладень становитиме 400 тис. грн. Чиста теперішня вартість – 2455,5 тис. грн. Капіталовкладення окупляться за 0,42 року. Внутрішня норма прибутковості становитиме 66,0%.

Висновки. Здійснене дослідження дозволило вирішити актуальне наукове завдання щодо подальшого розвитку теоретико-методичних засад та розробки практичних рекомендацій щодо реалізації економічної діагностики промислового підприємства.

Шляхом аналізу наукових публікацій учених щодо визначення сутності поняття «економічна діагностика», виявлених недоліків у визначенні її суті, пропонується під даним поняттям розуміти процес виявлення, визначення характеру та причин основних проблем і недоліків поточної господарської діяльності, а також встановлення потенційних відхилень від нормального або бажаного стану промислового підприємства з метою їх попередження шляхом прийняття обґрунтованих господарських рішень, спрямованих на досягнення цілей, що базуються на результатах діагностичного аналізу господарювання підприємства.

Здійснене в роботі розроблення методичних засад проведення економічної діагностики діяльності промислового підприємства на основі висновків критичного аналізу методик проведення економічної діагностики промислового підприємства стало основою авторського підходу, який передбачає необхідність здійснення аналізу галузі діяльності підприємства та конкуренції на досліджуваному ринку, дослідження діяльності промислового підприємства за напрямками економічної діагностики та аналіз впливу факторів на результати його діяльності.

Аналіз обраної для дослідження галузі діяльності та конкуренції на ринку продукції меблевої промис-

Таблиця 5

Результати SWOT-аналізу ТзОВ «Гербор-холдінг»

<p>Зовнішнє середовище</p> <p>Внутрішнє середовище</p>	<p><i>Можливості:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення асортиментної лінійки. 2. Вихід на нові ринки збуту. 3. Укладання нових договорів, залучення нових партнерів. 4. Мораторій на вивіз деревини. 5. Підключення до державної програми «зелений тариф». 7. Вдосконалення технології виробництва. 8. Зростання попиту на продукцію. 	<p><i>Загрози:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зростання рівня інфляції. 2. Нестабільне політичне та економічне становище. 3. Недосконала нормативно-правова база. 4. Збільшення податкового навантаження. 5. Зниження обсягів виробництва. 6. Зростання комунальних платежів. 	
	<p><i>Сильні сторони:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вдале географічне розташування. 2. Відкритий вихід на іноземних споживачів. 3. Висока якість продукції. 4. Вхід до групи компаній BLACK RED WHITE. 5. Широкий асортиментний ряд (модульні та корпусні меблі різного призначення). 6. Обізнаність іноземних покупців щодо продукції підприємства. 	<p>Поле С і М</p> <ul style="list-style-type: none"> – провести заходи для розширення асортименту (виготовлення унікальних за дизайном меблів); – оптимізувати витрати на продукцію (до 5-10%); – встановлення власної електростанції та підключення до «зеленого тарифу»; – зниження собівартості продукції шляхом виробництва власної електроенергії (до 120 тис кВт*год). 	<p>Поле С і З</p> <ul style="list-style-type: none"> – залучити додатковий капітал для підвищення конкурентоспроможності підприємства; – перейти на повне використання вітчизняної сировини (використання сировини лісництва Волинської області); – здійснити заходи для підвищення кваліфікації персоналу, забезпечити навчання персоналу за кордоном.
	<p><i>Слабкі сторони:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Використання імпортової сировини. 2. Значний знос основних фондів. 3. Значна кредиторська заборгованість. 4. Зниження кількості працівників (до 650 осіб у 2017 р. порівняно з 857 осіб у 2013 р.). 	<p>Поле Сл. і М</p> <ul style="list-style-type: none"> – провести моніторинг ринку вітчизняної сировини, укласти угоди з поставки комплектуючих, що виготовлені в Україні; – пошук нових висококваліфікованих спеціалістів з досвідом роботи в іноземних компаніях. – залучення додаткових інвестицій для оновлення виробничих фондів. 	<p>Поле Сл. і З</p> <ul style="list-style-type: none"> – залучити працівників до розробки стратегії підприємств; – заохочення інноваційної діяльності персоналу; – здійснення моніторингу економічної ситуації в країні та вихід на іноземні ринки де ситуація є порівняно стабільною (Італія, Франція, США).

Джерело: розроблено авторами за даними власних досліджень

Таблиця 6

Економічна ефективність системи управління ТзОВ «Гербор-холдінг»

Показник	2013 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
1. Валовий прибуток, тис. грн.	64908	85283	106965	42074	67525
2. Витрати на управління, тис. грн.	16276	13985	20370	18506	20607
3. Економічна ефективність системи управління	3,99	6,10	5,25	2,27	3,28

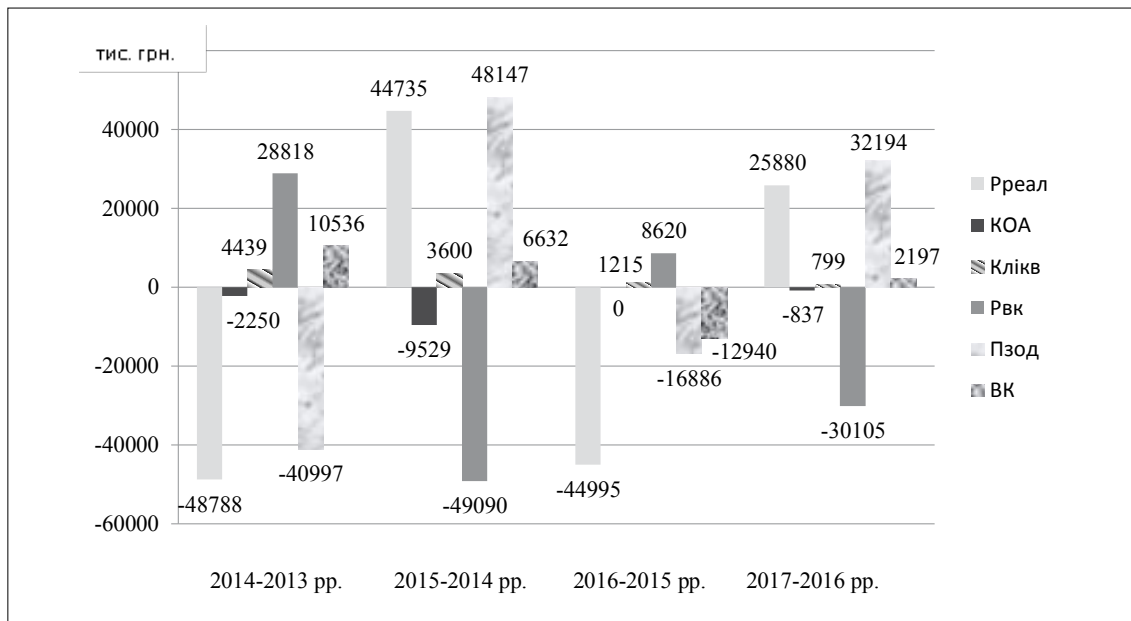

Рис. 3. Вплив факторів на прибутковість діяльності

ТзОВ «Гербор-холдінг» у 2013–2017 pp.

ловості вказує на перспективність її розвитку в Україні на основі зростаючого попиту на таку продукцію та щорічного зростання обсягу приросту виробництва меблів, зростання обсягів реалізації меблів в Україні в період 2013–2017 pp. в 2,4 рази.

Результати економічної діагностики діяльності промислових підприємств меблевої галузі показали наявність динамічного її зростання в останні роки в Україні, загострення конкуренції на ринку як результат падіння платоспроможності кінцевих споживачів продукції. Діагностика діяльності ТзОВ «Гербор-холдінг» за комплексним підходом показала нестабільність його виробничо-господарської діяльності, незадовільне використання потенційних можливостей та слабкий фінансовий стан, дозволила встановити залежність кінцевих результатів від таких факторів як рентабельність реалізації та рентабельність власного капіталу, динамізм поточних зобов'язань на 1 грн реалізації продукції.

Отримані результати економічної діагностики діяльності промислового підприємства в подальшому стали основою для розробки ефективних управлінських рішень.

Подальші розвідки буде спрямовано в напрямку підвищення оперативності управління шляхом розробки та реалізації методики експрес-діагностики діяльності промислового підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бобко Н.А., Коваль Ю.А. Сутність економічної діагностики діяльності підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2013. Вип. № 5(2). С. 83–89.
2. Бойко В.В. Сучасні тенденції розвитку економічної діагностики стану підприємств. *Економіка та управління на транспорті*. 2017. Вип. 4. С. 18–24.
3. Забаштанський М.М., Забаштанська Т.В., Роговий А.В. Роль економічної діагностики у забезпеченні ефективності концесійної діяльності. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 3(3). С. 259–264.
4. Коваленко В.В. Теоретичні підходи у визначенні сутності діагностики підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 2(1). С. 17–20.

5. Коваленко О.В., Біла Д.М. Обґрунтування використання економічної діагностики для прийняття управлінського рішення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. Вип. 6. С. 5–11.
6. Ковальчук Т.М., Вергун А.І. Діагностичний аналіз фінансового стану: теорія та методологія. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 5(1). С. 129–134.
7. Литвин З.Б. Необхідність діагностики в умовах антикризового управління діяльністю підприємства. *Економічний аналіз : зб. наук. праць*. 2015. Т. 21. № 2. С. 152–156.
8. Пріб К.А., Патица Н.І. Діагностика в системі управління : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 432 с.
9. Сагалакова Н.О. Еволюція сутності поняття «діагностика» в економіці. *Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць*. Дніпропетровськ : ДНУ, 2010. Вип. 265. Т. 1. С. 175–184.
10. Скриньковський Р.М., Павловські Г. Діагностика в системі менеджменту підприємства. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 199–205.
11. Черчик Л.М. Діагностика в системі стратегічного менеджменту підприємства. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2(10). Ч. 2. С. 150–155.
12. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства : монографія / І.В. Кривов'язюк, Я.О. Кость ; за наук. ред. Н.Ю. Брюховецької. Донецьк : Інститут економіки промисловості НАН України ; Луцьк : ЛНТУ, 2012. 200 с.
13. Кривов'язюк І.В. Кризові явища в українській економіці та їх зв'язок з циклічністю. *Економіка та держава*. 2010. № 12. С. 48–50.
14. Кривов'язюк І.В., Кость Я.О. Теоретичні засади фінансової діагностики підприємства. *Економічні науки: збірник наукових праць Луцького державного технічного університету. Серія «Економічна теорія та економічна історія»*. 2007. Вип. 4(15). С. 232–247.
15. Сагалакова Н.О. Економічна діагностика діяльності промислового підприємства : дис. ... канд. екон. наук : 08.07.05. Полтава, 2006. 187 с.
16. Биба В.В., Лоза Т.В. Діагностика та прогнозування фінансово-економічного стану підприємства. *Економіка та держава*. 2015. № 5. С. 110–113.
17. Виробництво окремих видів промислової продукції за 2011–2017 pp. діяльності. *Офіційний сайт Державної служби статистики*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.12.2018).
18. Виробництво промислової продукції за видами за 2013–2017 pp. (у натуральному вираженні). *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.12.2018).